

Agentschap in één oogopslag

Wat doet Frontex?

Frontex, het Europees Agentschap voor Grens- en Kustwacht, ondersteunt EU-lidstaten en de geassocieerde landen van de Schengen-zone (Noorwegen, IJsland, Zwitserland en Liechtenstein) in het beheer van de gezamenlijke buitengrenzen en de strijd tegen grensoverschrijdende misdaad.

Het agentschap coördineert grenscontroleactiviteiten aan de buitengrenzen van de EU door informatie en expertise te delen met alle EU-lidstaten en met de niet-aangesloten buurlanden die te maken krijgen met migratiestromen en grensoverschrijdende misdaad.

Eén van de vele taken van het agentschap is om de inzet van grens- en kustwachtpersoneel en materieel als schepen, vliegtuigen, patrouillevoertuigen en andere apparatuur te coördineren in EU-landen waarvan de buitengrenzen onder hoge druk staan.

Belangrijkste verantwoordelijkheden

INZET TER PLAATSE Het agentschap regelt de inzet van rechtshandhavers uit de lidstaten en geassocieerde Schengenlanden, en regelt schepen, vliegtuigen en apparatuur voor grensbewaking aan de buitengrenzen wanneer extra hulp nodig is. Aanvullend op

de grensbewaking zijn de operaties van Frontex ook gericht op veiligheid op zee, veiligheidscontroles, opsporings- en reddingsacties en bescherming van het milieu.

RISICOANALYSE Frontex maakt een inschatting van de risico's voor de veiligheid aan de EU-buitengrenzen. Daarbij wordt een beeld geschetst van onderliggende trends en patronen als het gaat om irreguliere migratiestromen en grensoverschrijdende criminaliteit aan de buitengrenzen. Het agentschap deelt deze bevindingen met de EU-lidstaten en de Europese Commissie en gebruikt ze voor de planning van activiteiten in de toekomst. Alle activiteiten van Frontex stelen op een grondige risicoanalyse.

MONITORING VAN DE SITUATIE Frontex volgt continu de situatie aan de buitengrenzen van de Europese Unie. Daarbij zorgt het agentschap ook voor updates en dringende meldingen aan de lidstaten, de geassocieerde Schengenlanden, de Europese Commissie en andere agentschappen.

KWETSBAARHEIDSONDERZOEK Het agentschap verricht jaarlijkse evaluaties van de capaciteit en mogelijkheden van de lidstaten en geassocieerde Schengenlanden om bijzondere uitdagingen aan de buitengrenzen het hoofd te kunnen bieden, waaronder migratiestromen. Frontex zet ook verbindingsfunctionarissen in EU-lidstaten in om het agentschap een goed algemeen overzicht van grenscontroles op Europees niveau te doen behouden.

EUROPESE SAMENWERKING INZAKE KUSTWACHTTAKEN Frontex ondersteunt de samenwerking van autoriteiten op het gebied van wetshandhaving, Europese agentschappen en de douane aan de zeegrenzen. Schepen en vliegtuigen die worden ingezet voor operaties verzamelen en delen ook informatie met de bevoegde diensten voor visserijcontrole, de opsporing van vervuiling op zee en de handhaving van maritieme wetgeving.

HET DELEN VAN INFORMATIE OVER CRIMINALITEIT Het agentschap deelt de informatie die is verzameld aan de buitengrenzen met alle bevoegde nationale autoriteiten, Europol en andere Europese agentschappen. Daartoe behoort ook de informatie over personen die worden verdacht van betrokkenheid bij criminele activiteiten, zoals de smokkel van migranten, mensenhandel en terrorisme.

TERUGKEEROPERATIES Frontex speelt een steeds belangrijker rol bij de terugkeer van mensen die niet in de Europese Unie mogen blijven naar hun land van origine. Het agentschap ondersteunt lidstaten bij het coördineren en de financiering van terugkeeroperaties, maar kan deze ook op eigen initiatief opzetten. Daarvoor kan Frontex vliegtuigen charteren en tickets boeken op lijnvluchten. Het agentschap helpt daarbij ook bij het verkrijgen van de benodigde reisdocumenten voor de terugkeer en voorziet in experts, die kunnen assisteren bij de terugkeeroperaties.

EXTERNE RELATIES Samenwerking met landen buiten de EU en de Schengenzone maakt een integraal onderdeel uit van het mandaat van Frontex en is een van de strategische prioriteiten voor het agentschap. Om te zorgen voor een geïntegreerd Europees grensbeheer ontwikkelt en onderhoudt Frontex een netwerk van partnerschappen met de grensautoriteiten in niet-EU-lidstaten, met name de landen die aan de Unie grenzen, en ook in landen van herkomst en doortocht van migranten. Daarvoor zet Frontex in die landen ook verbindingsofficieren in.

SNELLE INTERVENTIE Frontex kan op zeer korte termijn grens- en kustwachters en materieel inzetten in Europese lidstaten en geassocieerde Schengenlanden als deze aan hun buitengrenzen te maken krijgen met uitzonderlijke situaties. Lidstaten moeten ervoor zorgen dat zij op verzoek van het agentschap gezamenlijk tot 1 500 functionarissen snel in kunnen zetten via een pool.

ONDERZOEK EN ONTWIKKELING Frontex brengt deskundigen op het gebied van grenscontrole samen met onderzoekers en vertegenwoordigers van de industrie om ervoor te zorgen dat nieuwe technologieën voldoen aan de vraag van de autoriteiten op het gebied van grenscontrole.

OPLEIDING Frontex ontwikkelt gezamenlijke normen voor de opleiding van grens- en kustwachtpersoneel in de EU en de geassocieerde Schengenlanden. Dit moet ervoor zorgen dat wanneer reizigers een Europese buitengrens passeren zij altijd te maken krijgen met dezelfde normen en praktijken voor grenscontrole. Dit zorgt er ook voor dat grens- en kustwachters uit verschillende landen efficiënt kunnen samenwerken als zij in gezamenlijke Frontex-operaties worden ingezet.

Gezamenlijke operaties

Van alle activiteiten van het agentschap zijn de gezamenlijke operaties de meest zichtbare. Frontex zet honderden grens- en kustwachters in, samen met schepen, auto's, vliegtuigen en ander materieel, om lidstaten te hulp te schieten als zij problemen ondervinden aan de Europese buitengrenzen. Deze operaties vinden plaats aan de Europese land- en zeegrenzen maar ook in internationale luchthavens. Momenteel rekent Frontex vooral op de EU-lidstaten en geassocieerde Schengenlanden om gespecialiseerde functionarissen en materieel voor zijn operaties te leveren maar het agentschap zal steeds vaker zelf materiaal kunnen huren en aankopen. Frontex kan ook rekenen op een pool van minstens 1 500 functionarissen die binnen de vijf dagen kunnen worden ingezet bij noodgevallen aan de Europese grenzen.

De Frontex-operaties die plaatsvinden in het Middellandse Zeegebied helpen Italië, Griekenland en Spanje om het hoofd te bieden aan de migratiedruk, en alle operaties helpen ook om verschillende vormen van grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken. Bij de operaties op zee komen ook andere taken kijken, zoals het monitoren van vervuiling en illegale visserij. Dit gebeurt in samenwerking met andere EU-agentschappen, met name Europol, het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA) en het Europees Bureau voor visserijcontrole (EFCA).

Wetshandhaving

Frontex speelt een essentiële rol bij de versterking van de interne veiligheid van het Schengengebied door de buitengrenzen te bewaken, door veiligheidscontroles en terugkeeroperaties uit te voeren en door samen te werken met de nationale autoriteiten en Europol.

Frontex helpt ook terrorisme te bestrijden door de lidstaten bij te staan in het verscherpen van controles aan de buitengrenzen en door hen te steunen in het opsporen van mogelijke terroristische strijders uit het buitenland. De functionarissen die Frontex inzet, worden opgeleid om personen op te sporen die in verband kunnen worden gebracht met terrorisme.

Rol van Frontex bij opsporings- en reddingsoperaties

Deelname aan opsporings- en reddingsoperaties is altijd al een prioriteit voor Frontex geweest en is vastgelegd in de EU-verordening tot oprichting van de Europese grens- en kustwacht. Frontex is verplicht technische en operationele bijstand op zee te verlenen ter ondersteuning van reddingsacties die zich kunnen voordoen tijdens grensbewakingsoperaties.

Opsporings- en reddingsactiviteiten zijn ook een specifieke doelstelling binnen het operationele plan van elke Frontex-operatie op zee.

Tussen 2015 en 2018 heeft Frontex 300 000 mensen op de Middellandse Zee helpen redden.

Grondrechten

Frontex beschouwt het respect voor en de bescherming van grondrechten steeds als een van zijn kerntaken. Alle stafmedewerkers en nationale functionarissen die worden ingezet voor Frontex-operaties, krijgen opleiding op het gebied van de grondrechten en het verkrijgen van internationale bescherming. Waarborgen en verplichtingen om mogelijke schendingen van grondrechten te melden, zijn opgenomen in alle operationele plannen. Een onafhankelijke grondrechtenfunctionaris en een adviesforum voor de grondrechten, waar ook ngo's en internationale organisaties bij zijn aangesloten, maken een wezenlijk deel uit van de structuur van Frontex. Het agentschap heeft ook een klachtenmechanisme opgezet voor personen die mogelijke schendingen van hun rechten willen melden.